

“La literatura de ‘Vertigen’ l’hem feta a quatre mans”

Vertigen és la segona referència de Sembra Llibres, una editorial valenciana de recent creació, que va creure en la recreació que l’escriptora i ex-periodista de Canal 9 Esperança Camps i la delegada de TV3 al País Valencià, Empar Marco, fins ara inèdita en el terreny de la ficció, havien fet, encara amb els ànims candents, del tancament de RTVV. Però *Vertigen* no és una crònica periodística, sinó una novel·la, amb personatges de ficció que conviuen amb uns de reals i de ben identificables. Noms dels polítics que apareixen a les cròniques que en fan els periodistes i no en la narració dels fets. Un dels molts camps de mines que salven les autores.

—Això de posar els noms dels polítics només a les cròniques era una forma de remarcar que *Vertigen* és una novel·la?

—EMPAR MARCO: Sí, per remarcar que són personatges que, amb el temps, seran més personatges que ara, es diluiran com a persones, que ja estan bastant diluïdes. No donar-los importància pel que són, sinó pel càrrec que ocupen. Era una manera de fer-ho.

—Com es gesta tot? Quina parla amb quina? És una proposta de l’editorial?

—E. MARCO: De l’editorial, no. Això va a ser a posteriori.

—E. CAMPS: Estàvem pendents del que passava a RTVV i ella sempre deia: “Això ha de quedar escrit”.

—Abans del tancament definitiu?

—E. CAMPS: Sí. Abans d’això parlàvem que passaven tantes coses i tan ràpidament que no podíem digerir-les, se’ns oblidava tot. Cada dia passaven coses de primera plana. I ella tenia aquesta mena de desig o d’obsessió. Va insistir molt i m’hi va convèncer. I arribàrem a la conclusió que havia de ser ficció. Tot i que teníem el desig que quedara alguna cosa fixada, també teníem clar que no

Hi ha llibres apegats a l’actualitat. I ‘Vertigen’, d’Esperança Camps i Empar Marco, que recrea el tancament, encara molt recent, de la radiotelevisió pública valenciana amb bon pols, habilitat i un difícil distanciament.

volíem fer una crònica periodística o un reportatge llarg. A ella, supose que li abellia fer ficció, perquè no havia publicat res. I aleshores arribàrem a un acord rapidíssimament. Llavors es quan ens plantejàrem com es feia això, amb uns fets tan recents.

—En realitat hi ha les dues coses, una part de crònica periodística, que ajuda a fixar els fets. I després hi ha la part de ficció més pura, amb el periodista grec i la trama d’extrema dreta.

—E. CAMPS: Sí, però no separades així. En el tema de Canal 9 també hi ha molta ficció i molta novel·la. Hi ha uns fets, com ara que el Govern decideix el tancament el 5 de novembre, però també hi ha material de ficció, personatges que no estaven a la televisió i els hem posat al servei de la història. Hi ha personatges que estan construïts.

—E. MARCO: Fins i tot els polítics estan una mica construïts, encara que sembla que no. I possiblement els hauríem d’haver construït més. Perquè hi ha gent que diu: jo els conec i són com els heu retratat. Sobretot els periodistes que viuen això de més a prop. Però si t’allunyes, la gent que no està tan pròxima sí que pot veure’ls com a personatges.

—En tot cas, personatges com el del periodista que ha col·laborat amb la direcció de Canal 9 i després se’n distancia... Això ho hem viscut.

—E. CAMPS: Sí, però pot ser un personatge format per trets de molts periodistes que hem lliquet.

—Però resulta reconeixedor. Almenys com a estereotip.

—E. CAMPS: Un lector de Barcelona no té per què conèixer el personatge, però en canvi se li ha de fer creïble, ha d’entendre el comportament i l’entitat moral. No cal que conega els noms i cognoms.

—E. MARCO: Inevitablement, la gent de Canal 9 ha volgut posar noms, però nosaltres no et podríem dir: aquest personatge és aquesta persona, sinó una tirallonga llarga de persones.

—També hi ha un personatge molt literari, com Jonlenon, el fotògraf de Presidència de la Generalitat. Com naix?

—E. MARCO: És un personatge que té blancs i negres, a voltes és molt entrañable... Com naix?

—E. CAMPS: Estàvem segudes allà [diu assenyalant una taula raconera del restaurant del Centre Octubre], xerrant.

—Ho deia perquè, de nou, hi ha el joc entre realitat i ficció. Li poseu cara i ulls al famosíssim talp del Palau.

—E. MARCO: Doncs no sé com va sorgir que el talp fóra el fotògraf, no me’n recorde.

—E. CAMPS: Jo tampoc. Sé que posàrem en un full les característiques que havia de tenir.

—E. MARCO: Això ho férem amb molts personatges. I no sé per què decidírem que fóra el fotògraf de Presidència. El de debò em mira malament, però al principi no hi vaig caure. Sols quan portàvem molt escrit li vaig dir a Esperança: “Tu saps que existeix un fotògraf de veritat que m’enviarà a fer la mà un dia d’aquells?”. De veritat que t’ho vaig dir.

—E. CAMPS: Sí, perquè a mi no se m’havia acudit que hi haguera un fotògraf en Presidència.

—A més del tancament de RTVV, hi ha al llibre una altra trama sobre l’extrema dreta. Ho teniu clar des del principi? Quan sorgeix?

—E. MARCO: Quan arriba Andreas [Konstantinos, un dels protagonistes].

—E. CAMPS: Una de les coses que teníem clares és que algú de fora havia

Les autores de *Vertigen*, la novel·la que conta el tancament de Canal 9 i algunes derivades purament literàries.

de veure el que estava passant, perquè nosaltres estàvem molt a prop. I el personatge d'Andreas semblava perfecte perquè estaven passant moltes coses a Grècia.

—E. MARCO: El 7 de novembre tanquen definitivament la televisió grega.

—**Naix Andreas i a partir d'ací...**

—E. CAMPS: ...Mirem quin tipus de característiques ha de tenir el personatge, què ens serveix d'ell. I com ara el tema de l'extrema dreta té tantes conomicàncies amb el que estava passant ací, pensàvem que funcionaria molt bé.

—**Heu discutit molt?**

—E. CAMPS: No.

—E. MARCO: Hem parlat molt, per terra, mar i aire. El *WhatsApp* tirava fum. Però discutir, no hem discutit. Ens diguérem que no anàvem a renyir, però sí a debatre. Abans de discutir, deixàvem la novel·la.

—E. CAMPS: Portem tants anys d'amigues que no hauria tingut sentit discutir per una novel·la. Teníem clar el que volíem fer, sabíem que volíem escriure això i, per tant, tota la nostra força anava cap enllà. Si quan escrius a soles ja discu-

teixes amb tu mateix, està clar que dues persones discuteixen, però en el sentit positiu, de traure coses.

—**Una novel·lista debutant i una de consagrada. Com es conjugava això? Quin era el mètode de treball?**

—E. MARCO: També podries dir una periodista de carrer [Marco] i una periodista de taula [Camps]. Es conjuga traient el millor de cadascú.

—E. CAMPS: Tampoc estem encasellades. Encara que ella és periodista de carrer, no sols ha fet cròniques, ha fet també literatura. La literatura l'hem feta a quatre mans.

—**Estic convençut d'això.**

—E. MARCO: Estàs convençut perquè veus que no és totalment l'estil d'Esperança.

—**Perquè, a més de vertiginosa, no hi ha caigudes en l'estil, la novel·la és molt homogènia.**

—E. CAMPS: No està escrita a trossos, entre les dues ho hem escrit tot.

—E. MARCO: Supose que resulta vertiginosa perquè l'hem escrita en tres mesos. I això li dóna molt de ritme. Ha estat molt estressant, l'estil reflecteix el

que hem patit, a banda del tema. Però de temes vertiginosos, n'hi ha cada dia: si ens posàrem a parlar del dia d'avui, d'ací a una estona teníem una novel·la.

—**Camps té un bloc on abocava tota la frustració i les sensacions pel procés de tancament. Costava molt, emocionalment, tornar a escriure-hi?**

—E. CAMPS: Una cosa és el dietari i una altra la novel·la. Si havia d'ajustar comptes amb algú ho feia en el bloc, podia escriure'l amb l'estómac. Però la novel·la és una ficció, literatura. Havia d'escriure-la amb la meua part de novel·lista.

—**Però a la novel·la es diuen les coses: que una part dels treballadors han canviat de bàndol amb el tancament.**

—E. CAMPS: Això s'havia de contar, no crec que fóra un ajust de comptes. La fel i la mala llet ja l'amollava per una altra banda. A més: érem dues persones, no hauria estat gens just que ella haguera arrossegat la meua mala llet. No hi havia d'haver res que interferira en el projecte, ni la meua mala llet ni res.

Xavier Aliaga